

Miodrag Banović

NVO “INFO sport centar CG” - Bar

POSLEDICE NEADEKVATNOG ANGAŽOVANJA STRUČNJAKA U IZGRADNJI SPORTSKIH OBJEKATA U BARU

1. Uvod

U Baru još uvijek nije zaživjela praksa da se prilikom investiranja u sportske objekte konsultuju stručnjaci iz oblasti sporta. Kao po nekom nepisanom pravilu, gotovo istovjetna situacija se permanentno ponavlja. Ako kod čelnika Opštine ili privrednog subjekta kao pojedinca postoji raspoloženje za gradnju nekog sportskog objekta, takav objekat se gradio i obratno: ako takvom pojedincu investiranje u neki sportski objekat nije bilo po želji i sopstvenoj mjeri, nije se moglo poći dalja od početka. Zadovoljavale su se sujete pojedinaca u centrima moći, ali ne u potpunosti i potrebe sportista.

1.1. Šta se još javlja kao problem ?

Ni političari nisu apsolutni krivci za takav odnos. Problem je prisutan i kod sportskih stručnjaka zbog njihove pasivnosti i nedovoljne agilnosti. Uglavnom se išlo linijom manjeg otpora, linijom nezamjeranja, da se ne bi reskirao status i benefiti koje su imali od tih kojima su trebali da suprostave svoje mišljenje potkrijepljeno poznavanjem problematike.

1.2. Uzroci:

Ovim istraživanjem je navedeno 15 vrsta uzroka zbog kojih je proizlazila proizvoljnost u investiranje u sportske objekte u Baru:

1. Nije postojala strategija razvoja sporta,
2. Nije postojao dugoročni niti srednjoročni program razvoja sporta,
3. Nije postojao nikakav elaborat o opravdanosti izgradnje sportakih objekata,
4. Nije se analizirala situacija kod broja aktivnih sportista,
5. Nije se obraćala pažnja na rang takmičenja,
6. Nije se pratio broj i vrsta sportskih organizacija,
7. Nije se vodilo računa o rekreativcima,
8. Nije se pridavalo značaja broju djece u obrazovnim institucijama niti njihove sportske potrebe,
9. Nije se istraživala potreba ostalih potencijalnih korisnika sportskih objekata,
10. Nije se utvrđivao prioritet vrste sportova koje je trebalo afirmisati,
11. Nije se posvećivala pažnja sportovima na vodi u Baru kao mediteranskom gradu,
12. Nije se vodilo dovoljno računa o zdravstvenom stanju učesnika u sportu,
13. Nije se pridavao značaj zaštiti i unapređenju životne sredine,
14. Nije se otvarao prostor za penzionere i marginalizovane grupe,
15. Nije se angažovao stručni kadar iz sporta,

1.3. Posledice:

U situacijama proizvoljnosti, stihije, bez argumentacije, bez prisustva stručnjaka, sa izraženom „slobodnom voljom građana“, sa probuđenim kompleksom niže vrijednosti koja u takvom slučaju podstiče potrebu „hoću i ja nešto da uradim“ i ostavim spomenik iza sebe, aktuelizuju se problemi koji proizilaze iz takve politike kao posledica:

1. Ti objekti odstupaju od pravila za pojedine vrste sporta koja određuju strukovne sportske asocijacije i nisu mogli biti registrovani za organizaciju zvaničnih sportskih takmičenja,

3. Neprilagođeni uslovi za razvoj sporta (neadekvatne dimenzije sportskih objekata i njihovo održavanje),

4. Nedovoljno interesovanje sportista za bazične pripreme u Baru (nivo kvaliteta sportskih objekata na nezavidnom nivou),

5. Smanjena je mogućnost doedukacije sportskih stručnjaka (stručnjaci koji vode sportiste na pripreme u Bar prenose svoja znanja i iskustvo),

6. Smanjena je mogućnost sportistima za kvalitetniju pripremu (sportisti koji dolaze na pripreme ujedno su partneri lokalnim sportistima za pripreme) ,

7. U protekloj deceniji izražen je graditeljski zamah, devastiraju se slobodni prostori, sve manje prostora ostaje građanima za sportske aktivnosti, a i to malo se ne koristi racionalno,

8. Više puta se radi ista graditeljska radnja (pogrešan tehnološki proces),

9. Smanjeni direktni prihodi od korišćenja sportskih objekata i indirektni prihodi u oblasti turizma, trgovine i usluga (smanjen broj gostiju),

10. Nedovoljna afirmacija Bara kao sportsko-turističke destinacije,

2. Metode

Budući da je ovim istraživanjem obuhvaćen period od 30 godina u kojem su zapažane devijacije kod sportskih objekata u Baru, korišćene su istorijska i deskriptivna metoda.

Cilj istraživanja je identifikacija sportskih objekata kod kojih je uočeno odstupanje od sportskih pravila prilikom gradnje, odstupanje od normativa za njihovo održavanje i neracionalno lociranje sportskih objekata u Baru.

S obzirom da kod proizvoljnosti i improvizacije nema projektne dokumentacije istraživanje je vršeno snimanjem situacije na licu mjesta.

2.1. Uzorci

Ovim istraživanjem obuhvaćeno je 6 sportskih objekata sa 14 sadržaja:

1. Hotel „Topolica“, 1980. godine,
2. OŠ „Anto Đedović“, 1982. godine,
3. Sportsko-rekreativni centar Bar, 1986,
4. OŠ „Meksiko“, 1988. godine,
5. OŠ „Blažo J. Orlandić“, 2000. godine,
6. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2004. godine
7. Rekreativni parak „Oaza“, 2000, 2002. i 2005. godine,
8. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2009. godine

3. Rezultati

Inicijative, sugestije, primjedbe od strane stručnjaka takođe su poticale od pojedinaca. Sportski stručnjaci u Baru uglavnom nisu bili zainteresovani za sportske objekte. Izraženo interesovanje za ovu problematiku bilo je kod ondašnjeg sekretara SOFK Bar, koji je od 1986. do 1990. godine uporedo obavljao i dužnost tehničkog direktora JP „Sportsko-rekreativni centar“ – Bar, od 1996. do 2002. godine višeg savjetnika za sport i načelnika za sport u SO Bar, zatim direktora JP „Sportsko-rekreativni centar“ – Bar od 2002. do 2005. godine, a od tada menadžera tog preduzeća. I pored toga što nije bio u poziciji nadzornog organa ili oficijelnog stručnog konsultanta prilikom gradnje nekog sportskog objekta i što investitori nisu željeli da se stručnjaci „miješaju u svoj posao“ i da im se neko miješa u izgradnji „svojih spomenika“ kojim bi im se devalvirao značaj, zbog svoje savjesti sa profesionalnog aspekta uticao je na investiranje u sportske objekte: .

3.1. Hotel „Topolica“, 1980. god. (otvoreni bazen)

Nakon katastrofalnog zemljotresa 1979. godine kada je srušen hotel „Agava“, 1980. godine počela je gradnja novog hotela pod nazivom „Topolica“. Projektovanim sadržajima hotela predviđena je gradnja otvorenog bazena. U maju 1982. godine kada je gradnja hotela privedena kraju i kada je otvoreni bazen dobio svoje konture, izvršeno je mjerenje dimenzija bazena na licu mjesta koje iznose 19,50 x 10 m. U oba navrata zahtijevano je kod tadašnjeg direktora HTP „Korali“ da se barem dužina bazena poveća na 25 m. ali zahtjevi nisu uvažavani uz komentar: „Ajde boga ti da MI tuda skaču barska djeca“.

Epilog: Ni tada ni do danas, Bar nema čak ni kratki bazen od 25 m.

3.2. OŠ „Anto Đedović“, 1983. god. (asfaltni poligon)

U decembru 1982. godine SOFK Bar je pripremio skicu asfaltnog poligona za OŠ „Anto Đedović“, dogovorio sa RO „Put“ – Bar kao potencijanim izvođačem radova da pripremi projektnu dokumentaciju i da dostave ponudu za izgradnju asfaltnog poligona dimenzija 45 x 23 m. Predsjedništvo SOFK je odobrilo početna sredstva za gradnju koja su doznačena Školi. Ni izvođač ni uprava škole nisu pozvali SOFK Bar ni kao stručnog konsultanta niti kao finansijera.

Epilog: Nakon završetka radova izmjeren je teren dimenzija 38,5 x 21 m.

3.3. Sportsko-rekreativni centar Bar, 1986. god.

3.3.1. Tartan staza

Završetak gradnje kompleksa Sportsko-rekreativni centar Bar bio je planiran za drugu polovinu 1986. godine. Investiciju je vodio SIZ stanovanja Bar. U završnici radova pripremala se podloga za atletsku stazu sa šljakstom podlogom. Upućena je primjedba na takvu vrstu podloge uz obrazloženje da je bolje ne raditi stazu nego raditi stazu sa takvom podlogom.

Epilog: Urađena je tartan staza sa 8 pruga.

3.3.2. Zaletište za skok motkom

Završetkom tartan steze zaletište za skok motkom je bilo urađeno pored istočne tribine uz ogradu za metalnim nosačima. Na primjedbu da to nije lokacija za tu disciplinu, blizu su metalni šiljci i postoji opasnost povređivanja prilikom doskoka, usječena je ograda i gledalište. Ni tada nisu bili ispunjeni uslovi za tudisciplinu na toj poziciji.

Epilog: Zaletište za skok motkom je urađeno na južnoj strani stadiona.

3.3.3. Asfaltni poligon

Asfaltni poligon je urađen dimenzija 62 x 50 m. Na prostoru za rukomet postavljani su golovi na 44 m. I pored toga što projektant nije htio da uvaži intervenciju, jer je za njega je postojao teren samo 44 x 20m, teren je korigovan.

Epilog: 1988. godine urađeni su golovi i markiran teren na 40 x 20 m.

3.3.4. Svlačionice na stadionu

Sugestije investitoru da treba uraditi min. 4 svlačionice za igrače, dvije za sudije i delegata, dvije prostorije za opremu, i po jednu za sanitetsku ekipu radnike Centra prihvaćene su djelimično uz komentar: „Dosta im je i to“.

Epilog: Na stadionu postoje samo dvije svlačionice za igrače i jednu za sudije.

3.4. OŠ „Meksiko“, 1987. godine (sportska dvorana)

Sredstvima solidarnosti građana je nova OŠ „Meksiko“, a naknadno 1988. godine i sportska dvorana. Traženo je da se dvorana produži sa 38 x 21 m. na 45 x 23 m i sa pravougaonim oblikom bez špiceva po sredini. Projektant nije htio da odustane od prve varijante projekta, a ni investitor nije imao razumijevanja.

Epilog: Dimenzije dvorane su ostale na 38 x 21 m.

3.5. OŠ „Blažo J. Orlandić“, 2000. godine (asfaltni poligon),

U 2000. godini, pored OŠ „Blažo J. Orlandić“, na zelenoj površini, gradila se stambena zgrada. Tada je školi oduzeto asfaltno igralište dimenzija 40 x 20 m. prvo za parking mašina, a kasnije je jedan dio raskopan i pretvoren u improvizovani parking. Protivljenje tome nije dalo rezultata.

Epilog: Od 2000.godine više ne postoji ovo igralište.

3.6. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2004. godine

3.6.1. Asfaltni poligon

U 2004. godini, kada je u JP „Sportsko-rekreativni centar“ – Bar funkciju predsjednika Upravnog odbora i V.D. direktora obavljala ista osoba, a čija je struka izvan sporta, raskopan je univerzalni asfaltni poligon. Vjerovatno da mu je bio prisutan poriv da i on hoće „nešto“ da uradi.

Epilog: Od tada na kompleksu Centra više nema univerzalnog asfaltnog poligona.

3.6.2. Kros staza

U istom potezu i vjerovatno sa istim motivom raskopana je i kros-staza.

Epilog: Od 2004. godine više ne postoji kros staza.

3.6.3. Rekonstrukcija tartan staze

U 2003. godini urađen je predlog projekta rekonstrukcija sadržaja Centra u smislu bolje iskorišćenosti prostora. Između ostalog, predviđena je rekonstrukcija tartan staze, da se staza finansira sredstvima Vlade Crne Gore sa idejom da se napravi atletski centar Crne Gore, a da se rekonstrukcija fudbalskih terena finansira sredstvima SO Bar uz obrazloženje da u tom momentu Bar ima 5 fudbalskih klubova sa oko 500 fudbalera i 1 atletski klub sa oko 15 atletičara.

Snagu argumenata, nadjačao je argument snage. Krenulo se sa rekonstrukcijom tartan staze, na žalost pogrešnim procesom: dignuta je stara tartan podloga i nasut tanak sloj tampona i asfaltna podloga na zapadnoj strani stadiona. Pismeni protest upućen predsjedniku Opštine, UO Centra, izvođaču radova AD „Put“ – Bar, Sekretarijatu za imovinu SO Bar i Nadzornom organu je uvažen; i došlo je do raskopavanja već nasutog tampona i asfaltne podloge. Urađen je tampon na dubini od 70 cm. poravnat, sabijen i tek tada nasuta asfaltna podloga za tartan. Isti postupak se desio i prilikom nastavka radova na južnom dijelu stadiona. Treća intervencija na istočnom dijelu stadiona nije uvažena i podloga je improvizovana.

Intervencija u vezi kvaliteta tartana, da je ovaj tartan prevaziđen, da se više ne radi finišerom nego da se razvlači i lijepi rolovani tartan koji se radi mašinski i koji je daleko kvalitetniji, nije uvažena.

Epilog: Isti posao je rađen tri puta, a postavljena je tartan staza lošijeg kvaliteta.

3.7. Rekreativni parak „Oaza“, 2005. godine (trim staza i rasvjeta)

U 2000. godini urađen je projekat Rekreativni park “Oaza”. Trim staza je urađena 2000. godine uz pomoć pripadnika Vojske, a 2002. godini urađena druga faza uz pomoć Vlade CG, SO Bar, pripadnika Vojske, privrednih subjekata i građana. Urađeno je još 28 elemenata opreme za opštefizičku pripremu i rekreaciju građana.

U 2005. godini zahtijevano je da se uradi rekonstrukcija trim staze i rasvjeta u “Oazi”, ali do danas nisu odobrena sredstva.

Epilog: Trim staza i oprema su ruinirani, a rasvjete još nema.

3.8. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2009. godine

Kada je u 2009. godini ponovo plasiran projekat: “Mogućnosti rekonstrukcije sadržaja Sportsko-rekreativni centar Bar u smislu bolje iskorišćenosti prostora”, kojim je predviđeno da se urade dva fudbalska terena sa vještačkom travom, osvijetle i urade svlačionice za još ta dva terena, desio se novi atak na kompleks Centra.

Bez pripreme dokumentacije i rasprave o opravdanosti “nikla” su tri teniska terena. Teniski tereni su bili planirani Projektom, ali ne na lokaciji fudbalskog terena.

Epilog: Fudbalski klubovi u Baru su i dalje samo na dva fudbalska terena.

4. Zaključak

Ukoliko postoji želja da sportski objekti budu u funkciji sporta sa punim kapacitetom, neophodno je angažovati stručnjake po oblastima.

Ako se ovaj problem ne posmatrati strateški, ne utvrdi višegodišnja politika rešenja investiranja u sportske objekte i njihovog održavanja koja treba ta teče relaksirana personalnim sastavom u vrhu vlasti, postoji rizik da se neće prevazići stvorene navike stihije, proizvoljnosti i uticaja pojedinaca prilikom izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije i adaptacija sportskih objekata u Baru.

Literatura:

1. Bošković P., Bošković B. (2001). *Fudbalski stadioni i igrališta*. FSJ, FK „Vojvodina“ i „Gradsko zelenilo“ – Novi Sad. Novi Sad.
2. Banović M. (2004), *Investicioni program JP „Sportsko rekreativni centar“ Bar*. JP „Sportsko rekreativni centar“ Bar. Bar.
3. Arhiva JP „Sportsko rekreativni centar“ Bar. (2004), JP „Sportsko rekreativni centar“ Bar. Bar.
4. Banović M. (2009), *Mogućnosti rekonstrukcije sadržaja kompleksa „Sportsko-rekreativni centar“ – Bar*, Međunarodni kongres u sportu (SPOFA 09), Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Beograd. Beograd.

CONSEQUENCES OF INADEQUATE ENGAGEMENT OF EXPERTS FOR BUILDING SPORT FACILITIES IN BAR

In Bar we still do not have experience that for investments in sport facilities, sport experts are consulted. Such an approach to this problem put in question rational reasons for an investment? Consequences: Such facilities were not built in accordance with the sport rules and could not be registered to the Sports Associations for performance of official sport competitions.

1. Hotel „Topolica“, 1980. year (open swimming pool),
 2. OŠ „Anto Đedović“, 1983. year (asphaltfloor playground),
 3. Sportsko-rekreativni centar Bar, 1986. year (tartan track i asphaltfloor playground),
 4. OŠ „Meksiko“, 1987. year (gim),
 5. Sportsko-rekreativni centar Bar, 1987. year (stadium dressing room),
 6. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2004. year (tartan track i asphaltfloor playground,i cross-country track)
 7. Rekreativni parak „Oaza“, 2005. godine (trim track reconstruction and artificial light instalement at „Oaza“),
 8. Sportsko-rekreativni centar Bar, 2009. year (football – tennis pitch),
- Distorical and descriptive methods were used. Subject of inquiry were sport facilities where sport rules were not followed.*

Vanity of certain persons has been fulfilled, but not the needs of sport population. If there is a wish that sport facilities should be in the function of sport in its full capacity, it is necessary that during construction, reconstruction and adaptation of such facilities experts are to be engaged.

Keywords: sport facilities, investments, sport experts.

„Dan“, 5. april 2010.

У ХЕРЦЕГ НОВОМ ОДРЖАНИ НАУЧНИ
СКУПОВИ ЦРНОГОРСКЕ СПОРТСКЕ АКАДЕМИЈЕ

Испуњен циљ

Од четвртка до недјеље у хотелу „Плажа“ у Херцег Новом одржан је шести Конгрес и седма Међународна научна конференција Црногорске спортске академије, на којем су се научне сесије одвијале на три нивоа: Нове технологије у спорту, Друштвено-економски односи у спорту и Методологија рада у спорту.

– Са задовољством можемо да констатујемо да смо све најваљено испунили, да наш мото радити, писати, објавити остаје и даље добра пракса. Сви учесници из 12 држава су се растали са убјеђењем да су након ових скупова успјели да развијене искуства и успоставе нове мостове сарадње, рекао је проф. др Душко Бјелица, председник Црногорске спортске академије. Нас посебно радује што је за овогодишњи научни скуп одобрено 152 рада са укупно 247 аутора и коаутора из 12 земаља. Захваљујемо им на указаном повјерењу, вјерујући да резултати овог Конгреса и радови који су у Херцег Новом презентирани могу служити на част нашој струци. Сви

Споразум са Украјинцима

Председник Црногорске спортске академије проф. др Душко Бјелица је у име те институције, у оквиру Конгреса потписао и споразум о сарадњи са Националним универзитетом физичког васпитања и спорта Украјине чије је сједиште у Кијеву и који је имао два представника у Херцег Новом.

ти радови ће бити представљени у новом троброју часописа Спорт Монт бр. 23-25 и тада ће научна, стручна, спортска и шира јавност моћи да дају суд о нашем раду, рекао је проф. др Душко Бјелица уз напомену да су се у досадашња 22 броја стручног часописа Спорт Монт на преко 15.000 страница нашли сви одобрени и презентирани радови са свих научних скупова који су одржани у организацији ове Асоцијације.

Т.Б.